

Prof. dr. sc. Željko Tanjić
govor pri potpisivanju dokumenta „The Call for AI Ethics“
Zagreb, 27. 10. 2022.

Vaša Ekselencijo mons. Paglia, poštovani rektore i predsjednice, dragi kolege i prijatelji, čast mi je i privilegija biti dio ove važne inicijative i drago mi je vidjeti vas u tolikom broju. Umjetna inteligencija u posljednje se vrijeme eksponencijalno razvija i nedvojbeno će ući u pore svakodnevnog života. Iako je karakteriziraju različiti stupnjevi autonomije i učinkovitija je od ljudi u nekim zadacima, trebali bismo težiti očuvanju smislene ljudske kontrole nad njom jer uloga tehnologije nije upravljati nama i našim životima, već olakšati naše živote, vodeći nas prema društvenom boljitku. Stoga je Rimski poziv na etiku umjetne inteligencije pravi odgovor na brz razvoj umjetne inteligencije te ide u korak s razvojem i ne zaostaje za time. Prije svega, kao katolički svećenik, drago mi je što je Crkva nastavila pravodobno njegovati etička razmatranja i moralne vrijednosti u ovoj novoj tehnologiji u nastajanju kao što je AI. Zahvalan sam mons. Vincenzu Paglii, predsjedniku Papinske akademije za život i Zaklade Renesansa, za pokretanje ove plemenite i važne inicijative.

Dopustite mi da vam ukratko predstavim Hrvatsko katoličko sveučilište. Jedno je od najmlađih sveučilišta u Hrvatskoj nastoji popuniti prazninu u hrvatskom društvu kroz interdisciplinarni i multidisciplinarni dijalog između različitih znanstvenih područja i disciplina. Jedan od njegovih prioriteta je izgradnja mosta između STEM područja i humanističkih znanosti njegujući etičke aspekte inovacija i razvoja i pokušavajući ih usmjeriti prema odgovornom istraživanju i inovacijama te društvenom dobru. Pokušavamo ići u korak s etičkom analizom i promišljanjem tehnološkog napretka, posebice s razvojem umjetne inteligencije. Iako je, iskreno govoreći, interdisciplinarnost u IT sektoru u Hrvatskoj još uvijek u povoju i razmišljanje izvan disciplinskih okvira o etičkim i društvenim temama, još uvijek se percipira kao nepotrebno i, rekao bih, neželjeno. No, to nas ne obeshrabruje, već to doživljavamo kao svoju misiju u hrvatskom društvu i nastojimo promijeniti tu perspektivu i kolektivnu svijest.

Sveučilište trenutno ima mnogo istraživača koji proučavaju umjetnu inteligenciju iz različitih perspektiva. Ključnu ulogu ima novoosnovana istraživačka jedinica Digital Healthcare Ethics Laboratory (Digit-HeaL) i njezina istraživačka grupa s primarnim fokusom na primijenjenu umjetnu inteligenciju u zdravstvu. Imali smo priliku organizirati dvije međunarodne konferencije, jednu o digitalnom zdravlju: etička, pravna i društvena perspektiva za održivu budućnost te međunarodnu konferenciju o tehnologiji koja štiti privatnost i koja je pouzdana za društvo. Istraživačka skupina Digit-HeaL također je opsežno objavljivala o etici umjetne inteligencije u časopisima kao što su International Journal of Medical Informatics i Science and Engineering Ethics te predstavila rezultate svojih istraživanja na raznim konferencijama diljem Europe. Jedan od trenutnih prioriteta je razvoj IT grane i pokretanje novog studijskog programa usmjerenog na softversko inženjerstvo koji će pokušati integrirati etičke principe umjetne inteligencije i oblikovati nove inženjere koji će raditi na tim principima te će ugrađivati etičke principe umjetne inteligencije u dizajniranje algoritamskih rješenja. Glavni razlog

zašto se Hrvatsko katoličko sveučilište pridružio Rimskom pozivu za etiku umjetne inteligencije jest težnja da Sveučilište bude dio globalne zajednice i pokretačka snaga za oblikovanje razvoja umjetne inteligencije, stavljajući ljudsku osobu u središte. Sveučilište će pokušati integrirati svoja načela u istraživačke i nastavne aktivnosti šireći glas o važnosti etike umjetne inteligencije za budućnost čovječanstva. Kao visokoškolska ustanova čiji je osnivač Crkva, uz akademsku zajednicu, nastojimo se uključiti u pore društvenog života i nastojati pridonijeti poboljšanju naše svakodnevice. Globalni i međunarodni aspekti ove inicijative pomoći će Sveučilištu u širenju načela Rimskog poziva na etiku umjetne inteligencije u hrvatskom društvu. Ova će nam inicijativa pomoći njegovati jedan od njezinih glavnih stupova, društvenu ukorijenjenost u hrvatsku zajednicu. Hrvatsko katoličko sveučilište cijeni ovu priliku i ovu važnu inicijativu koja savršeno odgovara njegovoj misiji i viziji. U poziciji smo oblikovati svoju budućnost držeći ljudsku osobu u središtu našeg istraživanja i poučavanja, a Rimski poziv za etiku umjetne inteligencije pomoći će nam da još više održimo taj put.